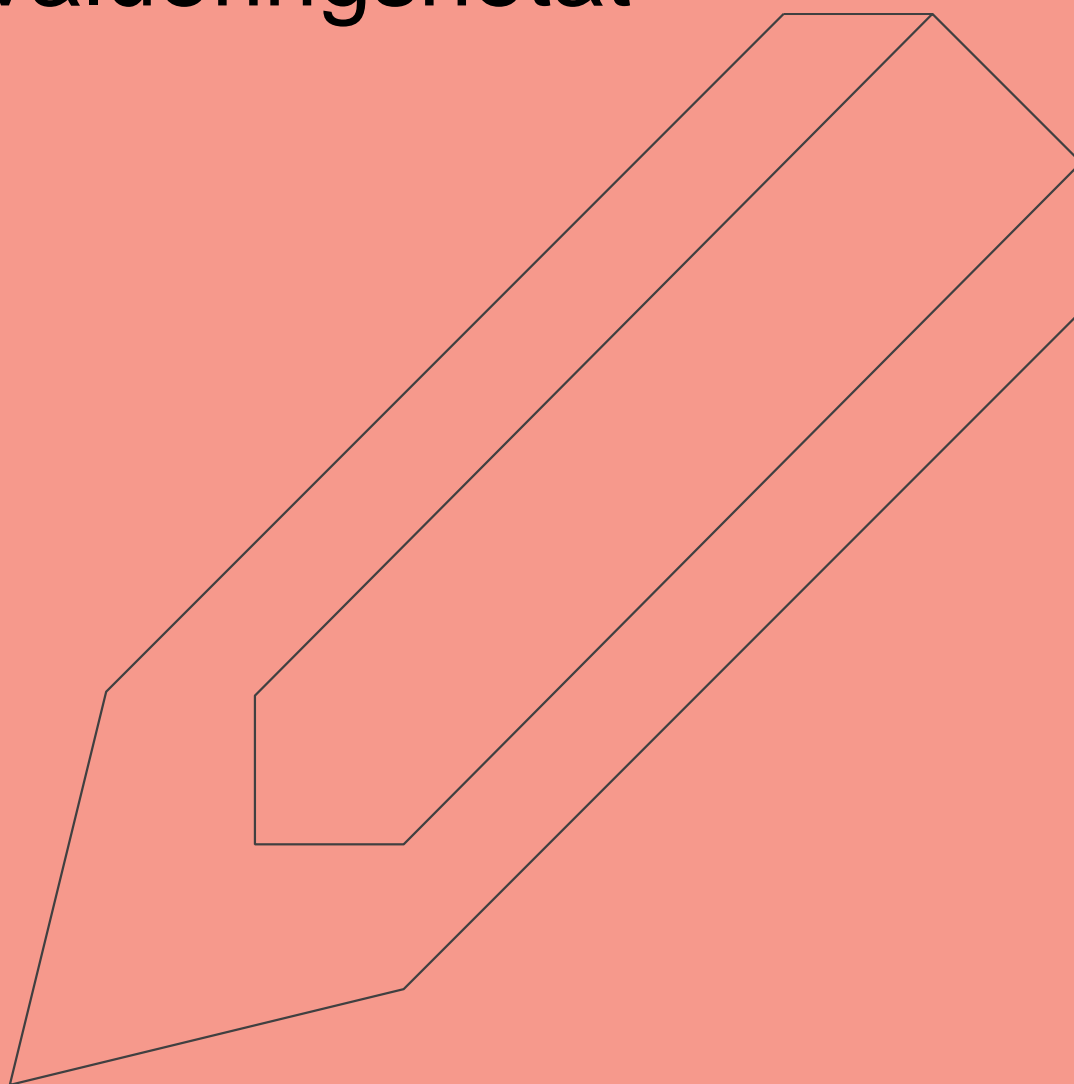

Find vejen frem
VIA University College

Projekt SKYBRUD

Evalueringsnotat

Skive-Viborg HF&VUC

INDHOLD

1	Indledning	3
2	Evaluering	3
3	Uddannelsessamaritter - projektets forventninger til frafaldsindsatsen	4
3.1	Uddannelsessamaritter - egne vurderinger af frafaldsindsatsen	5
3.2	Stå-op/møde-op-hjælp	5
3.3	Opfølgende samtaler	5
3.4	Centrale kompetencer	6
3.5	Samarbejdet på tværs	7
3.6	Uddannelsessamaritterne - kursisternes vurderinger af frafaldsindsatsen	7

4	Brobyggeren - projektets forventning til erhvervsvejledningsindsats	9
4.1	Brobygger - egne vurderinger af brobygningsindsatsen	9
4.2	En fod indenfor	11
4.3	Centrale kompetencer	11
4.4	Brobyggeren - kursisternes vurderinger af erhvervsvejlederindsats	12

5	Anbefalinger til den videre indsats	13
----------	--	-----------

Projekt SKYBRUD - mindre frafald på Almen Voksenuddannelsen og flere i gang med en erhvervsuddannelse

---

1 Indledning

"En af de store udfordringer på Almen Voksenuddannelsen på VUC er, at mange kursister ikke klarer at gennemføre uddannelsen. (...). Der er flere årsager til, at det er svært for mange af kursisterne at gennemføre uddannelsen. Mange har andre udfordringer end det faglige. Det kan være, at de kommer fra uddannelsesfjerne hjem, har psykiske lidelser, har ustabile forhold i privatlivet, eller at de tidligere har haft misbrugsproblemer"

(SKYBRUD, projektbeskrivelse, Skive-Viborg HF&VUC Maj 2016, s. 1)

Som et led i at styrke den sociale, faglige og almene indsats på Skive-Viborg HF&VUC blev to uddannelsessamaritterne samt en brobygger ansat med den opgave, at støtte og hjælpe frafaldstruede kursister i at gennemføre deres forløb på Almen Voksenuddannelsen (AVU) og vejlede/motivere dem videre i uddannelse.

Uddannelsessamaritterne og brobyggeren skulle i deres indsats favne bredere end den studierelaterede- eller fagfaglige vejledning (som formidlet af VUC's undervisere og studievejledere), og "gå tættere på de frafaldstruede på en måde, som Skive-Viborg HF&VUC med sin nuværende organisering og bemanning ikke kan nuværende organisering og bemanning ikke kan" (SKYBRUD, projektbeskrivelse, Skive-Viborg HF&VUC Maj 2016, s. 2).

---

2 Evaluering

Evalueringen af projekt SKYBRUD blev udført som en formativ evaluering (med inspiration fra en virkningsevaluering) og med det formål, at:

- 1) vurdere virkningen/betydningen af brobygningen til erhvervsskolerne, herunder brobyggerens indsats i forhold til at øge andelen af kursister der vælger/har valgt en erhvervsuddannelse

- 2) vurdere virkningen/betydningen af uddannelsessamariternes indsats, i forhold at fastholde frafaldstruede kursister i uddannelse (AVU-forløbene) og hindre frafald på Skive-Viborg HF&VUC.

Evalueringen bygger på seks enkeltinterviews med brobyggeren og de to uddannelsessamaritter samt fire fokusgruppeinterviews med udvalgte kursistgrupper (som enten havde været i kontakt med brobyggeren eller de to uddannelsessamaritter). Interviewene var struktureret efter en på forhånd formuleret interviewguide.

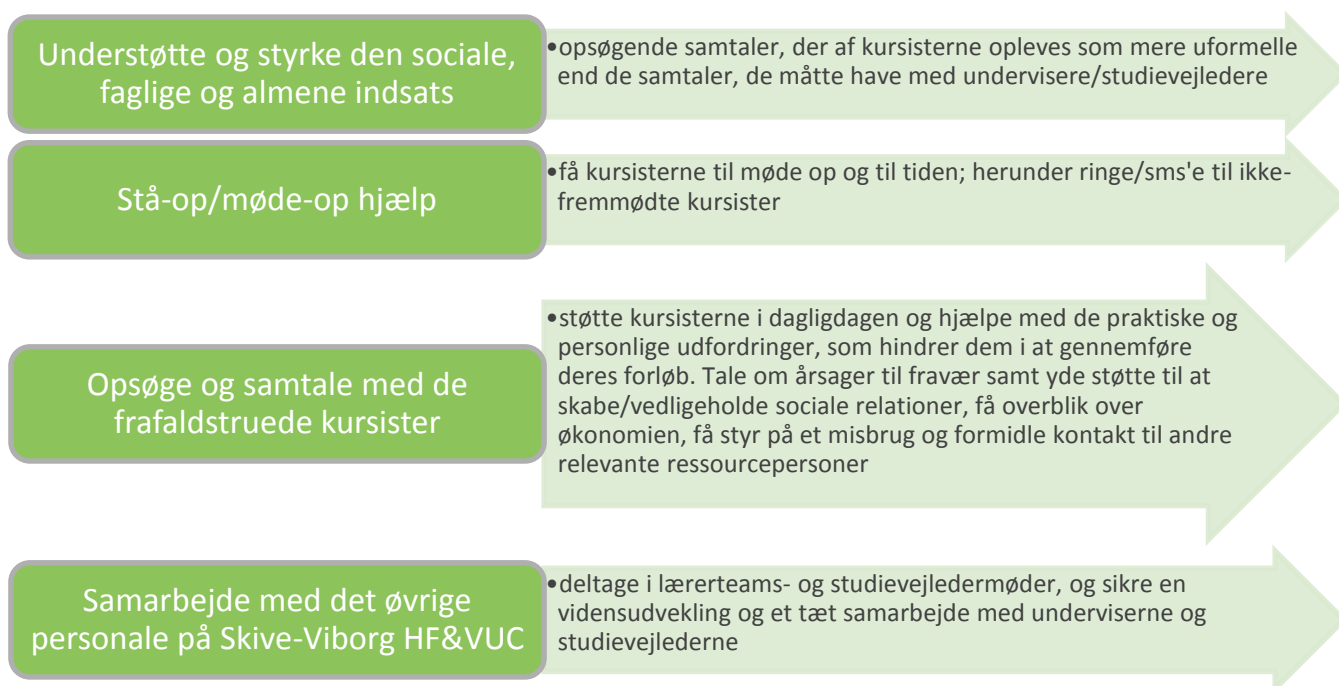
Evalueringsdataene indbefatter også uddannelsessamariternes kursistlogbøger (beskrivelse af indsats samt vurdering), en spørgeskemaundersøgelse (med fokus på kursisternes vurdering af uddannelsessamariternes betydning i forhold til at gennemføre deres AVU-forløb) og en oversigt over kursisternes valgte samt forventede erhvervsvalg.

---

3 Uddannelsessamaritter - projektets forventninger til frafaldsindsatsen

Uddannelsessamariternes opgave var ifølge projektbeskrivelsen (SKYBRUD, Skive-Viborg HF&VUC Maj 2016, s. 2-3), at:

Figur 1

De frafaldstruede kursister henvises overvejende af studievejlederne samt underviserne på Skive-Viborg HF&VUC (nogle allerede ved indmeldelsessamtalen), mens andre henvender sig selv. Årsagen er som oftest et meget højt fravær.

Det er projektets forventning, at uddannelsessamaritterne har arbejdet med mindst 40 frafaldstruede i projektperioden samt at uddannelsessamaritternes initiativer for mindst 15 kursister har haft afgørende betydning for deres gennemførelse af AVU-forløbet (SKYBRUD, Skive-Viborg HF&VUC Maj 2016, s. 4).

3.1 Uddannelsessamaritter - egne vurderinger af frafaldsindsatsen

Uddannelsessamaritterne besluttede (fra projektstart), at sidde i Studiegården to dage om ugen, og i de ugentlige værkstedstimer, hvor mange kursister allerede opholder sig i Studiegården. Med det formål at være tilgængelige, og mest synlige.

Uddannelsessamaritterne var også ude i klasserne ved hvert semesterstart samt til velkomstmøderne for de nye kursister, for at præsentere sig selv, deres nye funktion og hvad de som uddannelsessamaritter kunne tilbyde.

3.2 Stå-op/møde-op-hjælp

Et centralt indsatsområde for uddannelsessamaritterne er morgenvækningen. Den foregår primært ved at uddannelsessamaritterne ringer/sms'er, efter aftale, til de frafaldstruede kursister og sikrer, at de står op, kommer ud af døren og møder op til den skemalagte undervisning:

"[Vi bruger] en del ressourcer på det, da de første skal kontaktes kl.6.00, og det sidste kontaktpunkt nogle dage er kl.9.00. Nogle dage kræver det mange gentagende opkald og sms'er for at komme i kontakt med dem. Der er stadig dage hvor vi ikke får skabt kontakt til dem alle, men overordnet har vi generelt fået en god kontakt med dem"

3.3 Opfølgende samtaler

Et andet centralt indsatsområde, er de ugentlige samtaler med de frafaldstruede kursister (nogle har flere samtaler, andre færre, nogle efter aftale). I samtalerne snakker uddannelsessamaritterne med kursisterne om de bagvedliggende årsager til deres høje fravær, og hvordan den enkelte kan fastholdes i uddannelsesforløbet.

Uddannelsessamaritterne snakker med kursisterne om eksempelvis motivation, om fremmøde, om faglige udfordringer, om lektier, om fremtiden/videre uddannelse eller arbejde, om psykiske problemstillinger, om reducere af misbrug, om sociale relationer, om familieforhold samt at sætte grænser/passe på sig selv.

Adspurgt om, hvordan uddannelsessamaritterne vurderer indsatsen i forhold til de frafaldstruede kursister, fremhæver de, at denne kræver tid og vedholdenhed. For det er; *"de færreste [kursister], hvor man kan sige, der laver vi en indsats på en måned eller to, og så er de selvkørende, fordi det er bare så en tung social arv"*

"De har problemer, og dem kan vi jo ikke snakke væk, mange gange. Det kan være medicin, det kan være misbrug, det kan være økonomi, det kan være parforhold"

Det er et særligt indsatsområde, hvor flere af de frafaldstruede kursister har en meget kort tidshorisont, og betydelige sociale, psykiske og faglige udfordringer, som de dagligt kæmper imod. Derfor har de, ifølge uddannelsessamaritterne, svært ved at overskue/planlægge eksempelvis en uge frem eller næste weekend. De har ofte svært ved at tage ansvar for kravene/udfordringer i deres eget liv, og kan være svære at motivere samt udfordre i deres overbevisning.

3.4 Centrale kompetencer

Adspurgt om hvilke fokusområder eller "redskaber" som uddannelsessamaritterne gør brug af i ovennævnte frafaldsindsats, peger de på følgende:

Målet er, ifølge uddannelsessamaritterne, at hjælpe kursisterne til at skabe en adfærdsændring samt at fastholde den. Ikke kun snakke og give omsorg, men også prikke til kursisternes overbevisning og tale om de svære ting.

En uddannelsessamarit skal evne, at opbygge relationer til de frafaldstruede kursister, skabe tillid, udvise empati, ikke være dømmende, og måske vigtigst af alt, at være vedholdende og omstillingsparate i problemløsningen. Eksempelvis hvis en på forhånd indgået aftale brydes eller nye udfordringer pludseligt opstår i den frafaldstruede kursists liv.

Man må som uddannelsessamarit være forberedt på en vis grad af uforudsigelighed og skuffelse, for som pointeret af uddannelsessamaritterne; *"lige som man tror, man har knækket koden, [ja så] dagen efter, er der ikke sket noget"*.

Denne uforudsigelighed kræver så til gengæld en høj grad af professionalisme, og at *"man nogle gange må gå ud og bande i hjørnet"*, for efterfølgende at kunne møde kursisten uden bebrejdelse eller irritation.

3.5 Samarbejdet på tværs

En uddannelsessamariter skal også kunne evne det tværfaglige samarbejde: *"Det er vigtigt for den funktion, jeg sidder i, at man er i stand til at arbejde tværfagligt, forstået på den måde, at man er i stand til at skabe kontakt til, og kommunikere med psykiatri, misbrug, med egen læge, og socialrådgivere"*

Og samtidigt, evne at lede samarbejdet ved eksempelvis ved at skære *"ud i pap. Det er altså nu vi skal gøre en indsats, så vedkommende ikke kommer på kontanthjælp!"*

Det er også vigtigt, at uddannelsessamaritterne prioriterer det interne samarbejde med studievejlederne og underviserne. Hvilket de også gør, gennem deltagelse i studievejledernes ugentlige møder, og i undervisernes teammøder, hvor der udveksles viden og erfaringer om de frafaldstruede kursister.

Møderne er udbytterige i forhold til, at:

- Underviserne opnår en bredere forståelse af de frafaldstruede kursister gennem uddannelsessamaritternes ofte større kendskab; da *"[vi har] mere tid til at snakke med kursisterne"*
- Uddannelsessamaritterne bliver klogere på de frafaldstruede kursisters reelle kompetencer eller faglige udfordringer ved hjælp af undervisernes faglige vurderinger
- Studievejlederne kan på baggrund af ovennævnte viden omsætte den opfølgende indsats/konsekvens

3.6 Uddannelsessamaritterne - kursisters vurderinger af frafaldsindsatsen

De adspurgte frafaldstruede kursister er enige om, at samtalerne med/relationen til uddannelsessamaritterne har gjort en forskel for dem, og at det for nogles vedkommende også har været med til at hindre et eventuelt frafald:

"Der har været nogle gange hvor jeg har overvejet at droppe ud, hvor hun kommer med nogle ting, som faktisk hjælper på det. Fx hjulpet med eksamen, da jeg ikke rigtig kan magte det. Hjulpet med at snakke om det"

"Hvis det ikke havde været for ham, så havde jeg ikke været her nu"

I spørgeskemaundersøgelsen svarer 70,5% (12 ud af 17 besvarelser) da også, at hjælpen fra uddannelsessamaritterne har haft meget stor eller stor betydning for, at de har kunnet gennemføre AVU i år. Mens 11,8% af de adspurgte kursister svarer; at det har haft nogen betydning eller (kun) lidt betydning (17,6%). Hjælpen fra uddannelsessamaritterne har primært, ifølge kursisterne i undersøgelsen, bestået i en snak med kursisterne om personlige problemer (76,5 %), efterfulgt af en snak om:

- At komme af sted til undervisningen: 58,8%
- At komme op om morgenen: 52,9%
- Ting i familien: 52,9%
- Fremtiden: 52,9%
- At formidle kontakt til relevante personer, der kan hjælpe videre med bestemte ting: 35,3%
- Hjælp til ansøgning: 17,6%
- At få styr på et misbrug: 17,6%
- Vanskeligheder med at få lavet lektier: 11,8%
- At skabe eller vedligeholde sociale relationer: 11,8%
- At få overblik over økonomi: 11,8%

De interviewede frafaldstruede kursister tegner i sin forlængelse af ovennævnte undersøgelse, følgende billede af uddannelsessamaritterne, som en/nogle der;

En af de interviewede kursister peger på, at mange (frafaldstruede) går rundt med deres problemer selv, og at de som oftest ikke får snakket med nogen om det. Det vidner om, at der er et behov for den funktion, som uddannelsessamaritterne repræsenterer.

Samtidig giver uddannelsessamaritterne kursisterne noget, at stå til ansvar for (*det er så nemt at melde sig syg*). De udfordrer dem, og sætter en udvikling i gang, også selvom det ifølge de adspurgte kursister kan være angstprovokerende proces.

De interviewede kursister erkender dog, at den (eventuelle) manglende udvikling hos den enkelte ikke har så meget med uddannelsessamaritternes indsats at gøre, men mere med dem selv. De oplever, at uddannelsessamaritterne ikke kunne *gøre det bedre eller anderledes*. Og anbefaler samtidig ordningen til andre VUC'er, eksempelvis:

"Jeg tror, det ville fungere andre steder, og det ikke er kun fordi det lige er dem (uddannelsessamaritterne), men generelt tror jeg, at folk der har lidt svært ved skolen, nyder at have et fast holdpunkt, som ikke bare hedder; kom i skole, kom i skole! Som er negativt"

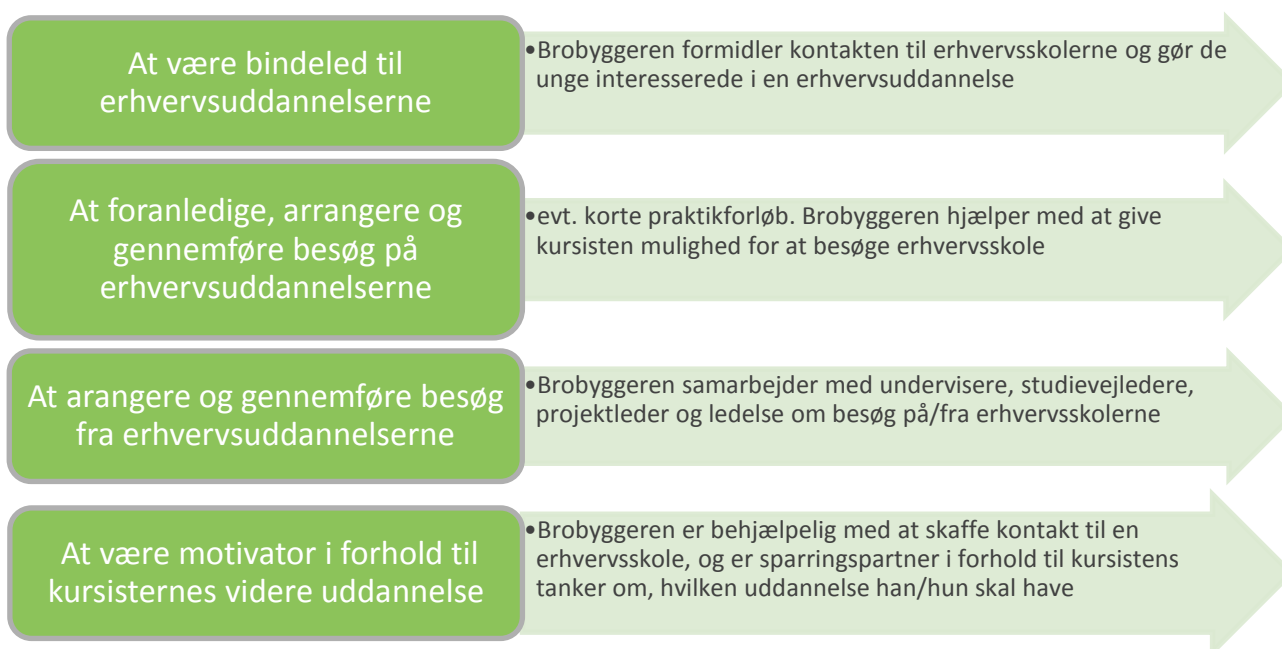
Som tidligere nævnt var det projektets forventning, at uddannelsessamaritterne har arbejdet med mindst 40 frafaldstruede samt at uddannelsessamaritternes initiativer for mindst 15 kursister har haft afgørende betydning for gennemførelsen af deres AVU-forløb.

Uddannelsessamaritterne har i projektperioden haft kontakt til/snakket med 59 kursister, og deres frafaldsindsats har haft meget stor eller stor betydning for mindst 12 kursister (jævnfør ovennævnte spørgeskemaundersøgelse). Antageligt er betydningen af frafaldsindsatsen større end den antydning af spørgeskemaundersøgelsen, og de 17 besvarelser.

---

4 Brobyggeren - projektets forventning til erhvervsvejledningsindsats

Brobyggeren fik i projektet, og som et led i at styrke overgangen fra Skive-Viborg HF&VUC, AVU og til en erhvervs-/videreuddannelse, til opgave:

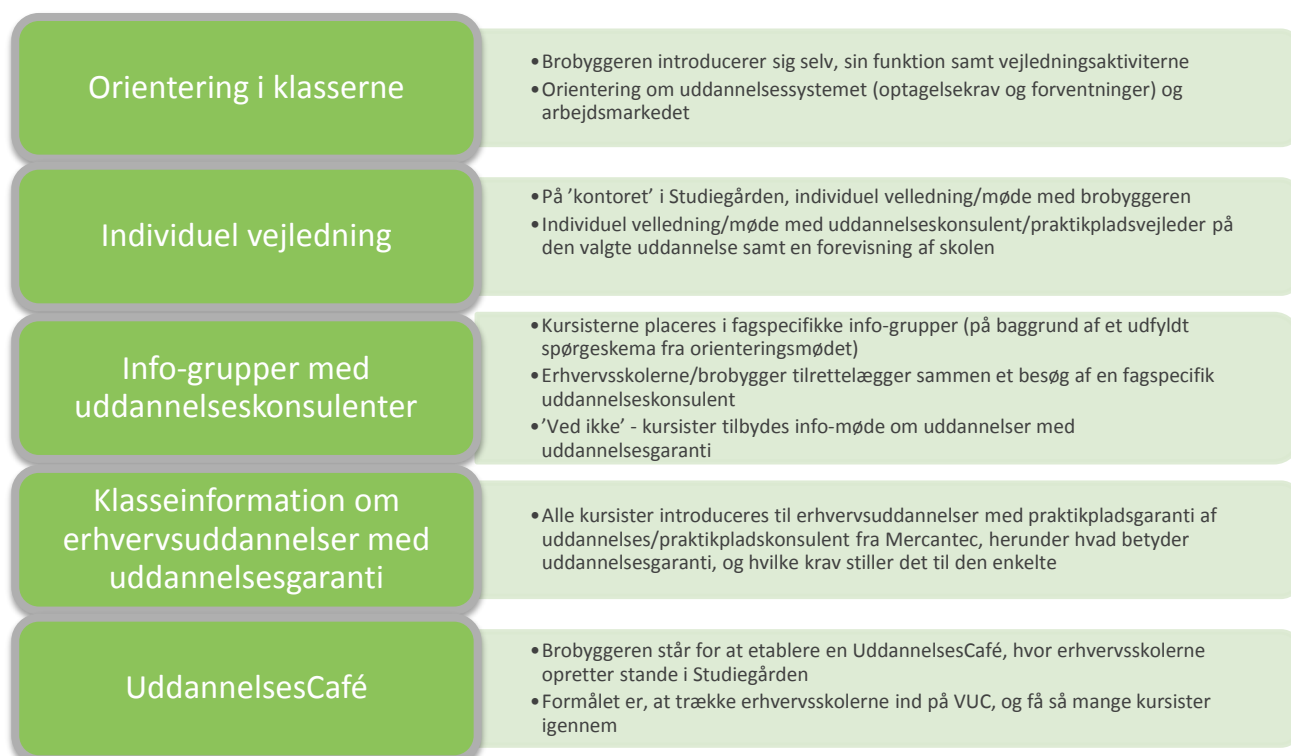

Det er projektets forventning, at brobyggeren har formidlet kontakt til erhvervsskoler for mindst 40 kursister (dette gælder ikke kun de frafaldstruede, som uddannelsessamaritterne har haft kontakt med) samt at indsatsen for mindst 15 kursister har haft afgørende betydning for deres valg af uddannelse (SKYBRUD, Skive-Viborg HF&VUC Maj 2016, s. 4).

4.1 Brobygger - egne vurderinger af brobygningsindsatsen

Brobygningsindsatsen består af 5 centrale initiativer, som kombinerer en bredere fælles indsats (nå flere/gøre flere interesseret) med en individuel indsats, som eksempelvis individuelle vejledningssamtaler samt åben vejledning, to ugentlige formiddage i Studiegården:

De fem brobygningsinitiativer

Det er ifølge brobyggeren en væsentlig problematik eller udfordring, at så mange af de kursister (som søger vejledning hos ham) mangler viden om/indsigt i det danske uddannelsessystem. De mangler, ifølge brobyggeren, et generel kendskab til samfundet samt udviklingen på arbejdsmarkedet, og de kender ikke til de krav, som virksomhederne stiller, eller de forventninger der kan være til en kommende medarbejder.

De har også svært ved at navigere i det komplekse og til tider uoverskuelige uddannelsessystemet, og de har svært ved at overskue, hvem de skal have fat i, og hvordan de selv opnår kontakt til den ønskede uddannelsesinstitution.

Det er derfor, og set i den sammenhæng, at brobyggeren har kunnet gøre en forskel. Først og fremmest ved at adressere ovennævnte udfordring, og fungere som det tværgående bindeled:

"Det svage led, er at det hele er spredt, og man skal forskellige steder hen for at få det at vide – nu er det hele samlet i mig"

Målet med brobygningsindsatsen er da også, at hjælpe så mange kursister med at finde en retning, og en vej fremad. For som brobyggeren pointerer, mange kursister, *"de starter her, men aner ikke hvordan de kommer videre!"*

4.2 En fod indenfor

Adspurgt om, hvordan brobyggeren vurderer indsatsen, fremhæver han at: *"Det med at skabe kontakten, er et større problem end vi rent faktisk har være opmærksom på da vi startede projektet"*

Det bekræftes også af de interviewede kursisterne, som understreger udfordringen ved at finde og skabe kontakt til den ønskede uddannelse. En oplever ligefrem, ikke at blive taget alvorligt, når vedkommende henvender sig:

"En stor hjælp, at han [brobyggeren] tager med på skolen. Hvis jeg selv ringer til en vejleder, de tror man gør det for sjov og samtalen bliver kort. Når en ældre person er med, ved de at man er seriøs og det respekterer de. Han ved rigtig meget. De ser, at han er seriøs og svarer på dine spørgsmål"

Brobyggeren peger på en anden udfordring, som flere af kursisterne står overfor; den sproglige barriere. Det gælder særligt for kursister med anden etnisk baggrund, som ifølge brobyggeren har et godt dansk, men som har svært ved at gribe den fagspecifikke terminologi, som mange uddannelser bygger på.

4.3 Centrale kompetencer

Adspurgt om hvilke kvaliteter eller "redskaber" som brobyggeren gør brug af i brobygningsindsatsen, peger han på følgende:

et stort netværk

mange/tætte kontakter til erhvervsskolerne

en betydelig erfaring med uddannelsessystemet

en realistisk spejling (muligheder, krav vs. ambitioner)

en motiverende og engageret tilgang

Disse kvaliteter understøttes af et princip om, aldrig at *"afvise nogen, jeg finder altid ud af hvem de så skal snakke med. Det er hårdt, hvis de nu har taget sig sammen til at spørge, for så at blive afvist"*

4.4 Brobyggeren - kursisternes vurderinger af erhvervsvejlederindsats

De interviewede kursister er enige om, at samtalerne med brobyggeren har gjort en forskel, og at de har været med til at afklare deres uddannelses- og erhvervsvalg.

I særdeleshed har brobyggeren været en god hjælp i forhold til at navigere i det meget mulighedsrige og komplekse danske uddannelsessystem:

"Der er rigtig mange muligheder, jeg har svært ved at overskue det, hvad der egentlig er. Der er kommet 700.000 nye muligheder, for at komme på uddannelsen. Og så kommer man til den forkerte uddannelse, og kan så ikke bruge den til noget"

"Mange kommer hertil og er meget forvirret i livet, og hvad man skal uddannelsesmæssigt? Der skal være mere støtte til at finde ud af hvad man skal være, hvis man så kommer fra et andet land"

Adspurgte om, hvad det er som gør en forskel, og hvad der kendetegner brobyggeren, svarer de interviewede kursister således; brobyggeren er en, som:

Det var projektets forventning, at brobyggeren i projektperioden havde formidlet kontakten til erhvervsskoler for mindst 40 kursister samt at han for mindst 15 kursister havde haft afgørende betydning for deres valg af uddannelse.

I perioden januar – juni 2017 var brobyggeren i kontakt med 50 kursister, hvoraf 32 har forladt VUC. Atten har meldt tilbage omkring deres erhvervsvalg, og tretten af dem er videre i en erhvervsuddannelse (fx gulvlægger, ernæringsassistent, receptionist, maler, beklædningshåndværker, smed, kok, industritekniker, SOSU, IT supporter). Derudover søger fire optagelse på en erhvervsuddannelse og en er ledig på kontanthjælp, mens to (stadig på VUC) søger om optagelse på en erhvervsuddannelse.

I perioden august – december 2017 var brobyggeren i kontakt med 35 kursister. De har alle (på nær de syv som forlod VUC) meldt tilbage omkring deres erhvervsvalg, og seks af dem er videre i en erhvervsuddannelse (fx gulvlægger, industritekniker, SOSU, IT supporter). En afventer optagelse, mens to (stadig på VUC) søger om optagelse. En er tilmeldt en erhvervsuddannelse.

---

5 anbefalinger til den videre indsats

1. Udbygge det eksisterende samarbejde mellem studievejledere, undervisere og uddannelsessamaritter, med det formål at opspore og sætte tidligere ind i forhold til frafald samt at tilknytte en uddannelsessamarit tidligt i forløbet som muligt (ved den første advarsel frem for den sidste)
2. Obligatoriske (studie-)aktiviteter i de lange ferier, med det formål at hindre tilbagefald til dårlige vaner samt uhensigtsmæssige døgnrytmer
3. Etablering af et tværgående samarbejde mellem jobcenter, sprogskole og Almen Voksenuddannelsen, VUC, med det formål at styrke den sproglige indsats overfor kursister med en anden etnisk baggrund
4. Facilitering af det tværgående samarbejde mellem eksterne ressourcepersoner og Almen Voksenuddannelsen, VUC, med det formål at styrke den generelle indsats overfor de frafaldstruede kursister
5. Selvvalgt videreuddannelse af uddannelsessamaritterne, eksempelvis et coaching-forløb (og/eller andre forløb) som kan bidrage positivt med anvendelige redskaber i de uformelle samtaler med de frafaldstruede kursister
6. Videreførelse af uddannelsessamarit- og brobyggerfunktionen i Almen Voksenuddannelsen i VUC-regi, med det formål fortsat at hindre/mindske frafaldet blandt uddannelsens kursister og vejlede/motivere dem til videre uddannelse